

MİNİMUM DÜĞÜM ÖRTME PROBLEMİNİN TABU ARAMA ALGORİTMASI İLE ÇÖZÜMÜ

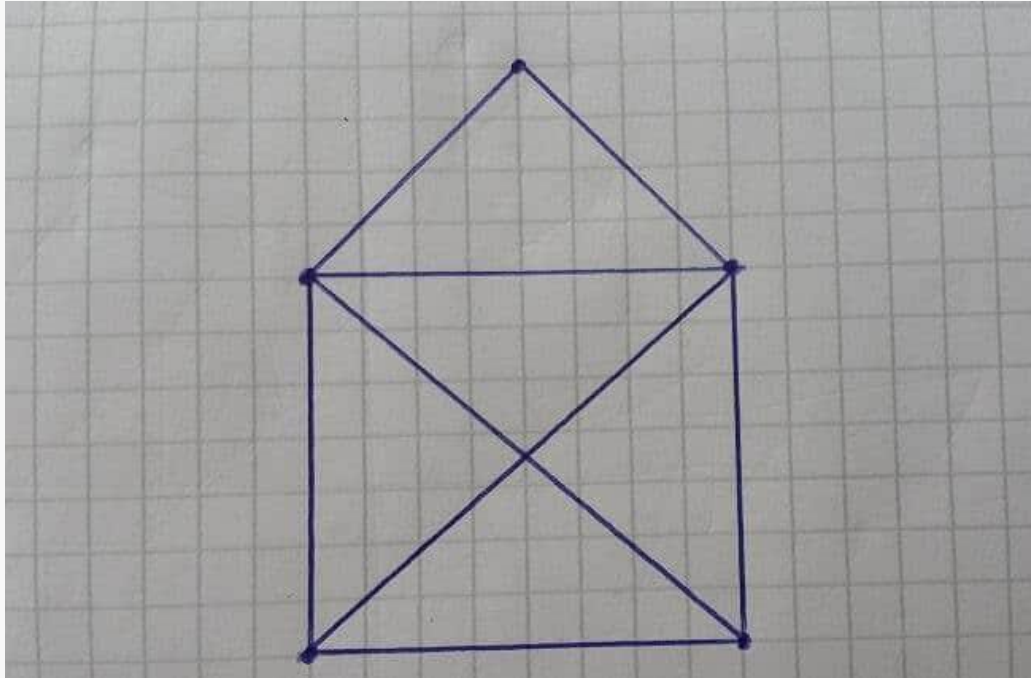
Zeki Optimizasyon Teknikleri

Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar Mühendisliği Anabilim Dalı
Kübra Nilgün Karaca
198333403

İçerik

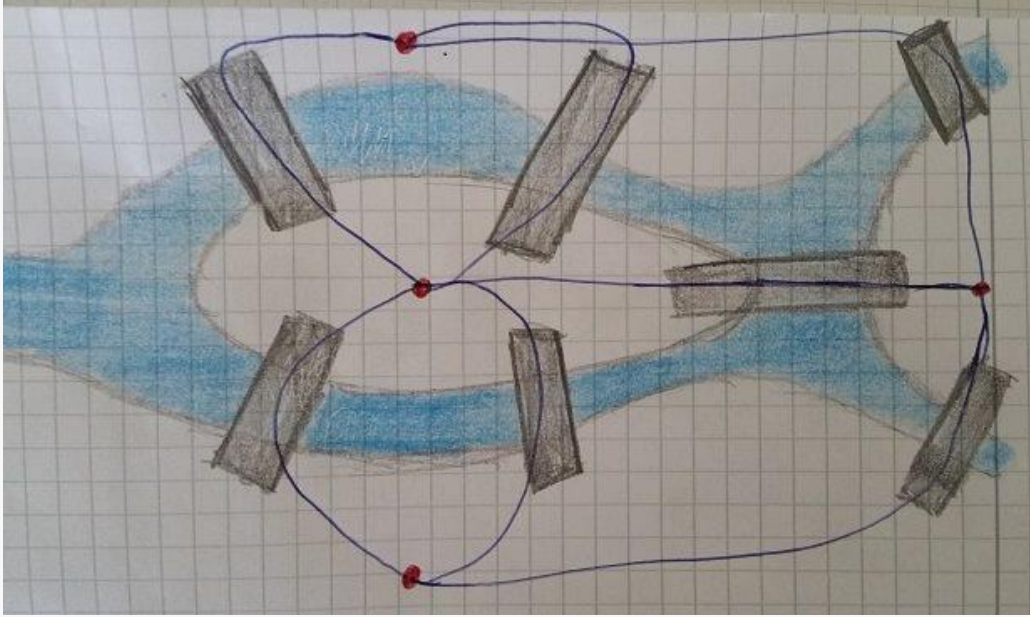
- Grafik Teorisi
- Minimum Düğüm Örtme Problemi
- Tabu Arama Algoritması
- Uygulama
- Kullanılan Veriler
- Uygulama Adımları
- Uygulama İşleyişi
- Sonuçlar
- Bulgular

Grafik Teorisi

- «Şekli elinizi kaldırmadan ve aynı çizgiden sadece bir kere geçerek çizebilir misiniz?» sorusu
- «Königsberg'in 7 köprüsü» olarak bilinen matematik problemi

Grafik Teorisi

- 1735 yılında, 7 köprü ile birbirine bağlanmış 4 bölümden oluşan Königsberg şehrinin, aynı köprüden bir kez daha geçilmeyecek şekilde gezilmesinin mümkün olup olmadığı sorusu sorulmuştur
- Euler teoreminden tanıdığımız Leonard Euler bu tür yönsüz (undirected) grafiklerde, aynı çizgiden bir daha geçmeyecek şekilde grafiğin tamamını dolaşmanın mümkün olup olmadığını formülize etmiştir

Grafik Teorisi

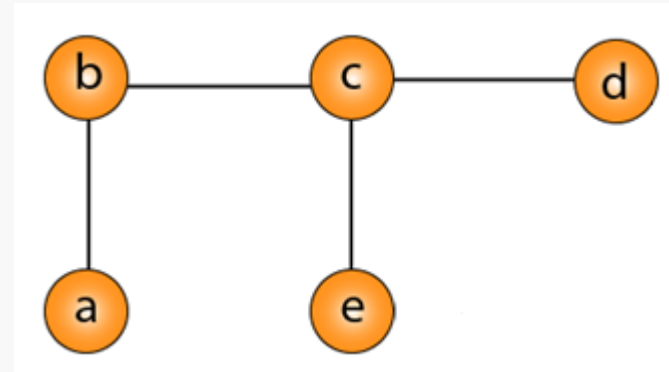
- Königsberg problemiyle birlikte grafik teorisi terimi bilim dünyasına giriş yapmıştır
- Grafik teorisi grafikleri inceleyen bir matematik dalıdır
- Grafik teorisinin ilgilendiği bazı problemler
 - *En kısa yol bulma* (Shortest path)
 - *Minimum ağaç kapsama* (Minimum spanning tree)
 - *Döngü bulma* (Finding cycles)
 - *Bağlantı bulma* (Finding connectedness)
 - *Minimum düğüm örtme* (Minimum vertex cover)

Minimum Düğüm Örtme Problemi

- Minimum düğüm örtme probleminde, düğüm ve kenarlarla ifade edilen bir grafikte, en az sayıda düğüm seçilerek bütün kenarların çizilmesi hedeflenir
- Bir düğüm seçildiğinde, o düğümle teması olan bütün kenarlar kapsanmış sayılır

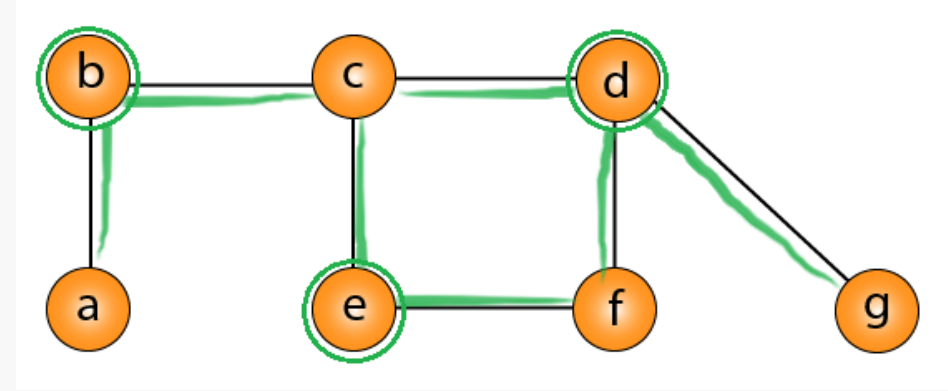
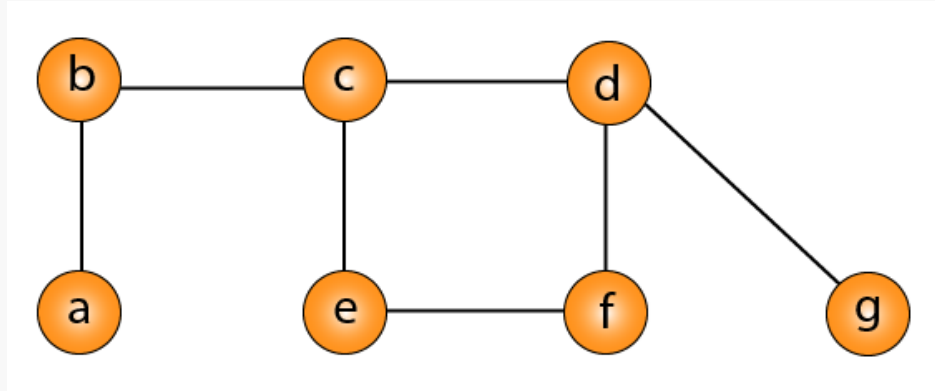
düğüm = {a, b, c, d, e}

kenarlar = {{a, b}, {b, c}, {c, e}, {c, d}}

Minimum Düğüm Örtme Problemi

- Grafiğin kapsanması
- b, e, d düğümleri

Minimum Düğüm Örtme Problemi

- Minimum düğüm örtme probleminin çeşitli alanlarda gerçek dünya uygulamaları bulunmaktadır
- Uygulama alanlarından bazıları
 - *kablosuz iletişim*
 - *devre tasarımı ve ağ akışları*
 - *endüstriyel makine ataması*
 - *veri toplama*
 - *ağ güvenliği*

Tabu Arama Algoritması

Tabu Search Pseudo Code

```
Sbest Tabu_Search(TabuList)
begin
    Scurrent, Scandidate, Sbest ← ConstructInitialSolutions();
    LongTermMemory (LTM) ← InitializeMemoryLTM();
    ShortTermMemory (STM) ← InitializeMemorySTM();

    repeat
        Scandidate = SelectBestNeighbor();

        if ((not move(STM, Scandidate)) OR (Aspiration(Scandidate)))
        then
            Scurrent = Scandidate;
            Sbest = UpdateBest(Sbest, Scandidate)
            STM = UpdateShortTermMemory(STM + Scurrent)
            LTM = UpdateLongTermMemory(LTM + Sbest)
        end if
    until StopCondition()

    return Sbest
end
```

Uygulama

- Geliştirilen projede kullanılan yazılım dili Java'dır
- Geliştirme platformu olarak IntelliJ IDEA kullanılmıştır
- Projede veri tabanı kullanımına ihtiyaç duyulmamıştır
- Proje bir konsol uygulamasıdır
- Uygulama çıktıları konsol ekranından okunarak değerlendirilmiştir
- Kullanılan veriler
 - *Küçük boyutlu grafikler*
 - *Büyük boyutlu grafikler*

Kullanılan Veriler

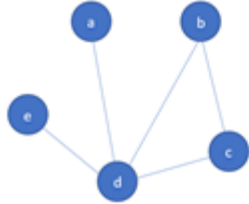
■ Küçük boyutlu grafikler

- *En fazla 8 düğüm ve 12 kenardan oluşan 10 grafik*
- *Kodun içinde array olarak tanımlı*

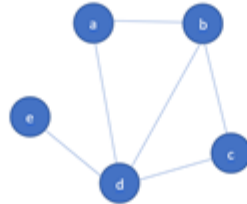
GRAFİK 1

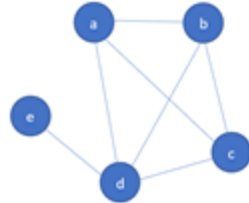
GRAFİK 2

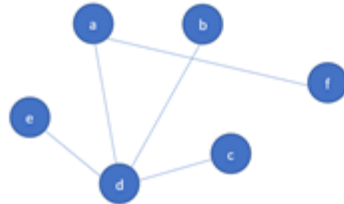
GRAFİK 3

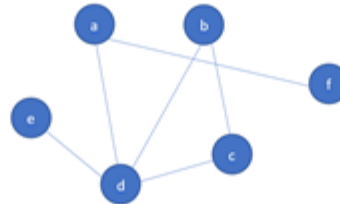
GRAFİK 4

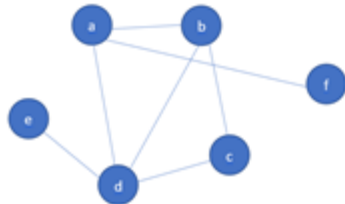
GRAFİK 5

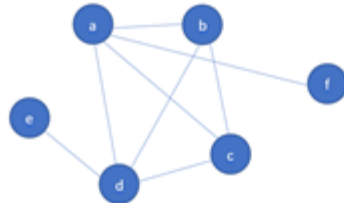
GRAFİK 6

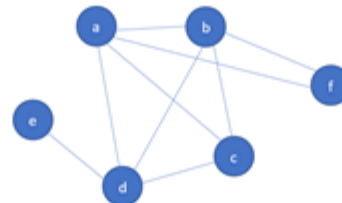
GRAFİK 7

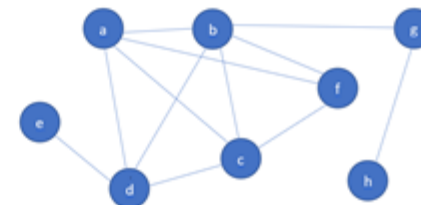
GRAFİK 8

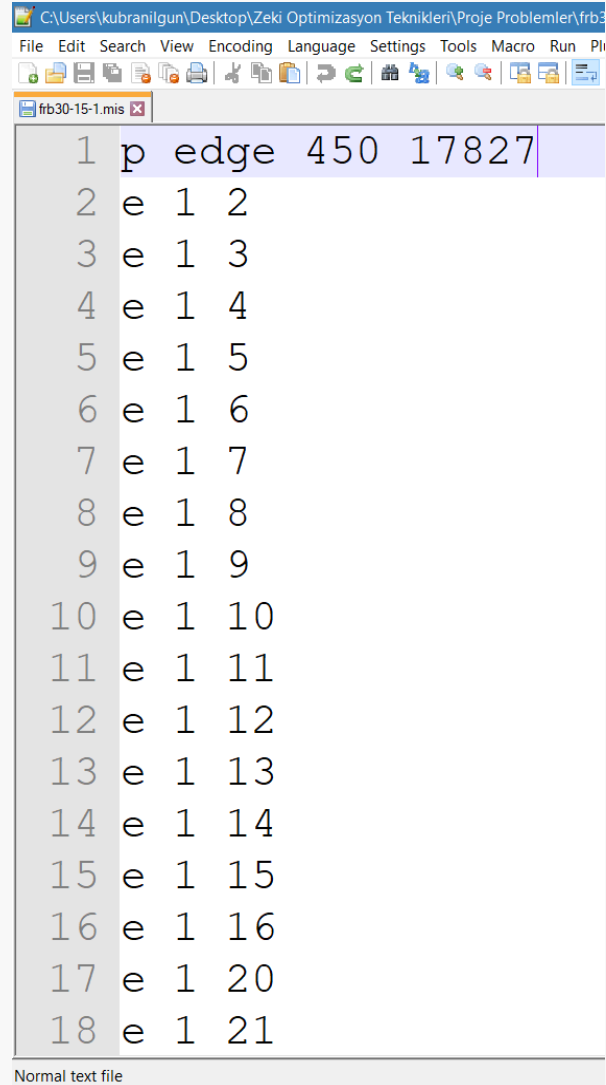

GRAFİK 9

GRAFİK 10


```
C:\Users\kubranilgun\Desktop\Zeki Optimizasyon Teknikleri\Proje Problemleri\frb30-15-1.mis
File Edit Search View Encoding Language Settings Tools Macro Run Pl
frb30-15-1.mis
1 p edge 450 17827
2 e 1 2
3 e 1 3
4 e 1 4
5 e 1 5
6 e 1 6
7 e 1 7
8 e 1 8
9 e 1 9
10 e 1 10
11 e 1 11
12 e 1 12
13 e 1 13
14 e 1 14
15 e 1 15
16 e 1 16
17 e 1 20
18 e 1 21
Normal text file
```

Kullanılan Veriler

■ Büyük boyutlu grafikler

- *Pekin’de bulunan Beihang Üniversitesi’nin sağladığı grafik veri seti*
- *5 adet «.mis» uzantılı text dosyası*
- *Her grafikte 450 düğüm ve en fazla 17874 kenar*

Uygulama Adımları

- Çözülecek problem seçilir
- Başlangıç çözümü üretilir
- Başlangıç çözümü uzun dönemli hafızaya alınır
- Başlangıç çözümünün ceza puanı hesaplanır
- Durma şartı sağlanana kadar en iyi çözümün aranması için aşağıdaki adımlar tekrarlanır
 - *Komşu çözümler belirlenir*
 - *En iyi komşu çözüm seçilerek, aday çözüm yapılır*
 - *Aday çözüm tabu değilse veya tabu yıkma kriterini karşılıyorsa aşağıdaki adımlara geçilir*
 - Aday çözüm mevcut çözüm yapılır
 - Aday çözüm en az en iyi çözüm kadar iyiye, en iyi çözüm yapılır
 - Eklenmesi gereken tabu varsa tabu listesi güncellenir
 - En iyi çözüm uzun dönemli hafızaya eklenir

Uygulama İşleyişi

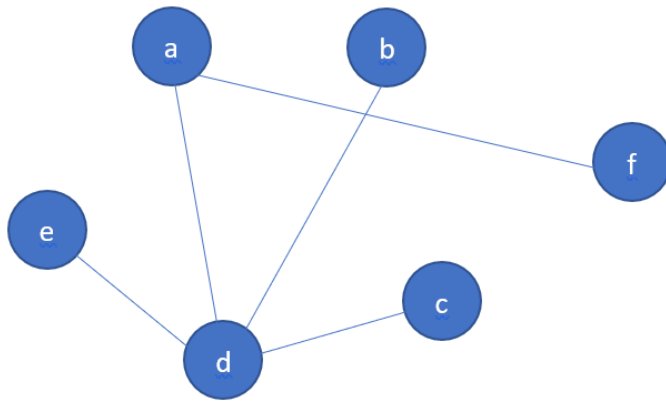
- Başlangıç çözümünün üretilmesi
 - *Her kenarın iki ucundan rastgele bir düğüm seçilerek başlangıç çözümü üretilir*
- Komşu çözümlerin üretilmesi
 - *En iyi çözümün rastgele bir düğümü değiştirilerek komşu çözüm listesi oluşturulur*
- Çözümlerin değerlendirilmesi
 - *Gelen çözüm grafikteki tüm kenarlara ulaşılma durumu ve örtülmüş düğüm sayısına göre değerlendirilir*
 - Çözüm tüm kenarlara ulaşmıyorsa, çözüme problemdeki düğüm sayısının 10 katı kadar ceza puanı verilir
 - Ceza puanı, çözümde seçili düğüm sayısı kadar arttırılır
- Küçük grafikler için durma şartı
 - *En iyi çözümün ceza puanı, problemdeki düğüm sayısı kadar iterasyon boyunca sabit kaldıysa, durma şartı sağlanmış sayılır*
- Büyük grafikler için durma şartı
 - *En iyi çözümün ceza puanı, problemdeki düğüm sayısının 15'te biri kadar iterasyon boyunca sabit kaldıysa, durma şartı sağlanmış sayılır*

Uygulama İşleyişi

- Tabu listesinde, en iyi çözümde gerçekleşmiş olan değişiklikler tutulur
- Küçük grafikler için tabu listesinin güncellenmesi
 - *Tabu listesindeki eleman sayısı problemdeki düğüm sayısına ulaşmışsa, ilk eleman tabu listesinden çıkarılır (FIFO)*
- Büyük grafikler için tabu listesinin güncellenmesi
 - *Tabu listesindeki eleman sayısı problemdeki düğüm sayısının 15'te birine ulaşmışsa, ilk eleman tabu listesinden çıkarılır (FIFO)*
- Tabu yıkma şartının sağlanması
 - *Aday çözüm en az en iyi çözüm kadar iyiye, tabu yıkma kriterini sağlamış sayılır*

Sonuçlar

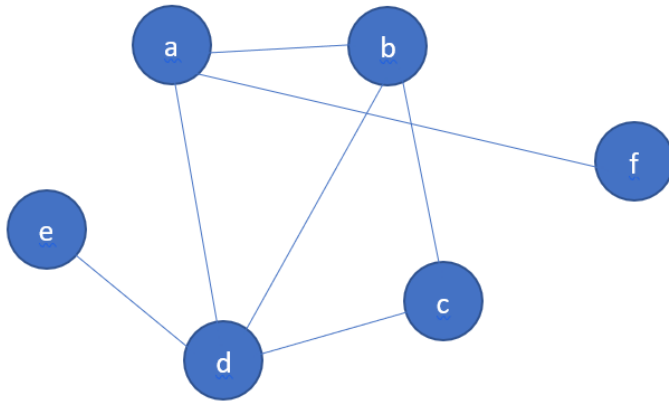
GRAFİK 5

- Küçük grafikler
- Üretilen çözümler
 - ***a, d***
 - *Iteration number: 8*
 - *Penalty point of best solution: 2*
 - ***d, f***
 - *Iteration number: 6*
 - *Penalty point of best solution: 2*

Sonuçlar

GRAFİK 7

- Küçük grafikler
- Üretilen çözümler
 - **a, b, d**
 - *Iteration number: 6*
 - *Penalty point of best solution: 3*

 - **a, c, d**
 - *Iteration number: 9*
 - *Penalty point of best solution: 3*

 - **b, d, f**
 - *Iteration number: 8*
 - *Penalty point of best solution: 3*

Sonuçlar

- Büyük grafikler

- Üretilen çözümler

- *Iteration number: 65*
- *Penalty point of ultimate solution: 430*

- *Iteration number: 71*
- *Penalty point of ultimate solution: 430*

- *Iteration number: 81*
- *Penalty point of ultimate solution: 429*

- *Iteration number: 74*
- *Penalty point of ultimate solution: 431*

Bulgular

- Uygulamanın hem küçük hem de büyük grafikler için ürettiği çözümlerin yaklaşık %99 oranında başarı sağladığı görülmüştür
 - *Tabu arama algoritması minimum düğüm örtme problemi için başarılı sonuçlar üretebilmektedir*
 - *Tabu arama algoritması kodlaması kolay ve işlem maliyeti düşük bir algoritmadır*
 - *Tabu arama algoritmasının minimum düğüm örtme probleminin çözümünde tercih edilebilecek bir algoritma olduğu sonucuna ulaşılmıştır*

Kaynaklar

- H. A. Dawood, «International Conference on Advanced Computer Science Applications and Technologies,» Graph Theory and Cyber Security, Erbil, 2014.
- A. Çevik, «Mühendis Beyinler,» 02 Aralık 2017. [Çevrimiçi]. <https://www.muhendisbeyinler.net/graf-teorisi-nedir/>. [Ziyaret Tarihi: 04 Haziran 2020].
- R. Li, S. Hu, Y. Wang ve M. Yin, «A local search algorithm with tabu strategy and perturbation mechanism for generalized vertex cover problem,» Neural Comput & Applic, cilt 28, p. 1775-1785, 2017.
- A. C. Çınar, «Ahmet Cevahir Çınar,» 07 Haziran 2017. [Çevrimiçi]. <https://www.ahmetcevahircinar.com.tr/2017/06/07/np-np-complete-np-hard-nedir/>. [Ziyaret Tarihi: 23 Nisan 2020].
- «Java T Point,» [Çevrimiçi]. <https://www.javatpoint.com/daa-approximation-algorithm-vertex-cover>. [Ziyaret Tarihi: 14 Haziran 2020].
- X. X. Y. Z. Lei Xu, «P2P Botnet Detection Using Min-Vertex Cover,» Journal of Networks, cilt 7, no. 8, pp. 1176-1181, 2012.
- C. S. K. P. Benjamin Armbruster, «A packet filter placement problem with application to defense against spoofed denial of service attacks,» European Journal of Operational Research, cilt 176, pp. 1283-1292, 2007.
- K. Xu, «BHOSLIB: Benchmarks with Hidden Optimum Solutions for Graph Problems (Maximum Clique, Maximum Independent Set, Minimum Vertex Cover and Vertex Coloring,» [Çevrimiçi]. <http://sites.nlsde.buaa.edu.cn/~kexu/benchmarks/graph-benchmarks.htm>. [Ziyaret Tarihi: 02 Haziran 2020].
- J. Brownlee, «Tabu Search,» Clever Algorithms: Nature Inspired Programming Recipes, 2015.
- İ. Çayiroğlu, «İbrahim Çayiroğlu,» [Çevrimiçi]. <http://www.ibrahimcayiroglu.com/Dokumanlar/IleriAlgoritmaAnalizi/IleriAlgoritmaAnalizi-9.Hafta-TabuAramaAlgoritmasi.pdf>. [Ziyaret Tarihi: 23 Mayıs 2020].
- Ö. Gürbüz, Tabu Arama Algoritmasının Kuyruk Problemine Uygulanması, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2015.
- M. A. Akçayol, «Zeki Optimizasyon Teknikleri,» [Çevrimiçi]. http://w3.gazi.edu.tr/~akcayol/files/ZOT_L4StochasticAlgorithms.pdf. [Ziyaret Tarihi: 02 Haziran 2020].

Teşekkürler

FileEditViewNavigateCodeAnalyzeRefactorBuildRunToolsVCSWindowHelp

MVCTabuSearch [C:\Users\kubranilgun\Desktop\Zeki Optimizasyon Teknikleri\MVCTabuSearch] - ...\src>Main.java - IntelliJ IDEA

MVCTabuSearchsrcMain

Project

MVCTabuSearchC:\Users\kubranilgun\Desktop\Ze

External Libraries

Scratches and Consoles

Main.javaTabu.java

```
1 import javax.imageio.ImageIO;
2 import javax.swing.*;
3 import java.awt.*;
4 import java.awt.image.*;
5 import java.io.File;
6 import java.io.IOException;
7 import java.lang.System;
8 import java.util.*;
9 import java.util.List;
10
11 public class Main {
12
13     //Public değişkenler
14     public static Random rand = new Random();
15     public static char[] vertices = {'a', 'b', 'c', 'd', 'e', 'f', 'g', 'h'};
16     public static char[] edges = {'a', 'b', 'c', 'd', 'e', 'f', 'g', 'h'};
17
18     //Tabu listesi (kayıp)
19     public static List<String> tabuList = new ArrayList<>();
20
21     //Uzun dönemli hafıza
```

RunMain

true
false
Marked vertices of ultimate solution:
a
c
d
f
g
Penalty point of ultimate solution: 5

GRAFIK 10

4: Run6: TODOTerminal

All files are up-to-date (a minute ago)

101:1CRLFUTF-84 spaces

21:0615.06.2020

MVCTabuSearchLarger > src > Main

Project

- MVCTabuSearchLarger C:\Users\kubranilgun\Desktop
- External Libraries
- Scratches and Consoles

```
1 import java.io.*;
2 import java.lang.System;
3 import java.util.*;
4 import java.util.List;
5
6 public class Main {
7
8     //Public değişkenler tanımla
9     public static Random rand =
10     public static int[] vertices;
11     public static int[][] edges;
12
13     //Tabu listesi (kısa dönemli)
14     public static List<Tabu> sho
15
```

C:\Users\kubranilgun\Desktop

File Edit Search View Encoding
Language Settings Tools Macro Run
Plugins Window ? X

frb30-15-1.mis x

```
1 p edge 450 17827
2 e 1 2
3 e 1 3
4 e 1 4
5 e 1 5
6 e 1 6
7 e 1 7
8 e 1 8
9 e 1 9
10 e 1 10
11 e 1 11
12 e 1 12
13 e 1 13
14 e 1 14
15 e 1 15
16 e 1 16
17 e 1 20
18 e 1 21
19 e 1 27
20 e 1 34
21 e 1 41
22 e 1 42
23 e 1 44
24 e 1 94
25 e 1 96
26 e 1 97
```

Windows (CR LF) UTF-8 INS

Run: Main x

Iteration number: 70
Penalty point of best solution: 430

Iteration number: 71
Penalty point of best solution: 430

Iteration number: 72
Penalty point of best solution: 430

Iteration number: 73
Penalty point of best solution: 430

Penalty point of ultimate solution: 430

Process finished with exit code 0

4: Run 6: TODO Terminal

All files are up-to-date (8 minutes ago)

Event Log

231:1 CRLF UTF-8 4 spaces

21:08
15.06.2020